

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (ملازمات عقليه)

امر مولوی و ارشادی

جلسه ۱۷۹

استاد رفعتی

امر مولوی و ارشادی

اگر از شارع امری در مورد حکم عقل وارد گردید، همچون فرموده حق تعالی: اطیعوا الله و اطیعوا الرسول. آیا این امر، مولوی است؟ به این معنا که امر صادر از او به ملاحظه اینکه مولی و ولی نعمت است محسوب می شود تا اطاعتش لازم و عصیانش منهی بوده و در قبال اطاعت ثواب و به خاطر نافرمانی معاقب باشیم؟ یا امر ارشادی است یعنی امر صادر به خاطر ارشاد و راهنمایی به حکمی است که عقل نموده و به تعبیر دیگر: آیا مثل چنین امری از شارع، امر تأسیسی است (مولوی) یا امر تأکیدی می باشد (ارشادی)؟

نظر مصنف:

حق از نظر ما این است که امر مزبور ارشادی می باشد؛ زیرا فرض این است که حکم عقل برای دعوت مکلف، به انجام فعل حسن و منجز شدن از فعل قبیح کافی است، لذا نیازی به امر مستقل از جانب مولی نداریم؛ بلکه می توان گفت امر صادر از شارع، اگر به داعی بعث و مولویت (تأسیسی) باشد، عبث بوده بلکه اساساً مستحیل می باشد؛ زیرا صدور این امر از قبیل تحصیل حاصل است.

بنابراین هر امری که در لسان شرع نسبت به موضوعی که از مستقلات عقلیه به حساب می آید وارد شود محمول بر تأکید حکم عقل و ارشاد بوده نه تأسیس و امر مولوی.

نکته ۱:

در دو مورد می توان امر صادر شده از شارع را (که مطابق درک عقل است) مولوی محسوب کرد:

الف: مواردی که درک عقلی فقط مدح و ذم را به دنبال آورد و از آن ثواب و عقاب به دست نیاید.

مرکز مجاز امام صادق (ع)

ب: مواردی که عقل عموم نتواند مدح و ذم را درک کند، یعنی برای عموم مردم قابل درک نباشد؛ در این صورت می‌توان امر شارع را مولوی محسوب کرد.

نکته ۲:

اگر حمل امر شارع بر مولوی بودن مستلزم امر محالی از قبیل تسلسل یا امثال آن باشد، در این صورت حتماً باید آن امر ارشادی محسوب شود.

مانند: امر به اطاعت یا امر به معرفت زیرا در این موارد معنا ندارد که امر مولوی باشد؛ زیرا بر موافقت و مخالفتش غیر از آنچه بر متعلق مأموریه بار است چیز دیگری مترتب نمی‌باشد؛ نظیر امر به احتیاط در اطراف علم اجمالی که امرش محمول بر ارشاد و تأکید حکم عقل می‌باشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv